

Onderzoek stage in leerwerktrajecten gedurende coronatijd

(november 2020)

Leerwerktrajecten: een korte schets

Leerwerktrajecten zijn een variant op de basisberoepsgerichte leerweg van het vmbo. Leerwerktrajecten zijn ontstaan vlak na de invoering van het vmbo in 1997, toen bleek dat de basisberoepsgerichte leerweg niet voor alle leerlingen een geschikte leerweg was c.q. qua niveau haalbaar was.

VMBO-scholen mogen een leerwerktraject aanbieden als ze daarover een samenwerkingsovereenkomst hebben gesloten met het mbo. In die samenwerkingsovereenkomst moet in elk geval de doorstroom van leerlingen geregeld zijn. In principe doen lwt-leerlingen examens in Nederlands en het beroepsgerichte programma. Beide vakken moeten ze met tenminste een afgeronde 6 afsluiten. Is dat het geval dan ontvangen ze een diploma basisberoepsgerichte leerweg/leerwerktraject en zijn ze toelaatbaar tot een niveau 2 opleiding in het mbo.

Sinds de invoering van de entree-opleiding zijn deze leerlingen niet meer toelaatbaar tot deze opleiding, omdat ze in het bezit zijn van een diploma.

Veel leerlingen met een lwt-diploma volgen in het mbo een BBL-opleiding, vaak in een verwant domein.

Op het vmbo volgen lwt-leerlingen les in Nederlands en het beroepsgerichte programma. Vaak worden ook andere vakken gevolgd, zoals bijvoorbeeld wiskunde, omdat dit de kans op het succesvol afronden van een mbo-opleiding vergroot. LWT-leerlingen hoeven geen vmbo-examen te doen in andere vakken dan Nederlands en beroepsgericht.

Tijdens het vmbo moeten lwt-leerlingen 640 uur per jaar stage lopen in een erkend leerbedrijf. Het lopen van stage is een voorwaarde voor het kunnen behalen van het diploma leerwerktraject.

In het schooljaar 2019-2020 boden 181 een leerwerktraject aan aan 1207 leerlingen. Door de jaren heen is dit aantal vrij constant.

De verdeling over de profielen was in 2019 als volgt:

Profiel	BWI		D&P		E&O		Groen		HBR		MaT		MVI		M&T		PIE		Z&W	
Leerjaar	3	4	3	4	3	4	3	4	3	4	3	4	3	4	3	4	3	4	3	4
	38	74	103	122	25	75	83	148	21	37	13	17	0	1	7	28	45	74	100	196
Totaal	112		225		100		231		58		30		1		35		119		296	

In coronatijd lijkt het moeilijk stageplaatsen te vinden voor lwt-leerlingen, waardoor dreigt dat deze leerlingen geen diploma kunnen behalen en dus niet door kunnen stromen naar het mbo.

Opzet van het onderzoek

In oktober 2020 heeft de Stichting Platforms vmbo (SPV) onderzoek gedaan naar de vraag of er voldoende stageplaatsen gevonden kunnen worden voor de groep lwt-leerlingen.

Om het onderzoek onder de aandacht te brengen is naar alle 181 scholen die volgens de gegevens van DUO lwt-leerlingen hebben, een brief gestuurd met de vraag deel te nemen aan het onderzoek.

Daarnaast is via de nieuwsbrief van SPV waarop 7500 mensen geabonneerd zijn, aandacht gevraagd voor het onderzoek.

Tussen 1 en 31 oktober stond het onderzoek, in de vorm van een korte enquête open op de site van SPV (www.platformsvmbo.nl).

Resultaten

In het schooljaar 2019-2020 volgden 1207 leerlingen een leerwerktraject.

Aan het onderzoek hebben 50 scholen deelgenomen. Dit is 22% van het totaal aantal scholen dat een leerwerktraject aanbiedt. Deze scholen hebben samen 531 leerlingen die een leerwerktraject volgen, dit is 31% van het totaal aantal leerlingen.

Voor 189 van deze leerlingen was het tot 1 november (voor de tweede coronagolf en de lockdown) niet gelukt een stageplaats te vinden. 189 leerlingen is 35 % van het totaal aantal leerlingen dat genoemd is in het onderzoek. Naar het totaal aantal leerlingen omgezet zou het dus kunnen gaan over ruim 400 leerlingen.

Per profiel

De respondenten is gevraagd per profiel aan te geven hoeveel leerlingen een leerwerktraject volgen en voor hoeveel leerlingen het moeilijk is een stageplaats te vinden.

Onderstaande tabel geeft het antwoord weer. Tussen haakjes onder het profiel staat het aantal scholen dat dat profiel in een leerwerktraject aanbiedt. Hierbij moet opgemerkt worden dat veel scholen in meerdere profielen leerwerktrajecten aanbieden.

Onder het profiel staat het totaal aantal leerlingen dat in het schooljaar 2019-2020 een leerwerktraject volgt en daaronder staat het aantal leerlingen waarvoor het moeilijk is een stageplaats te vinden.

Profiel	BWI (19)	D&P (15)	E&O (9)	Groen (7)	HBR (10)	MaT (0)	MVI (2)	M&T (7)	PIE (19)	Z&W (3124)
leerlingen	197	175	153	19	95		18	73	173	312
moeilijk stage	42	49	93	5	18		6	19	43	98

Scholen is ook gevraagd in welke profielen het moeilijk is stageplaatsen te vinden.

Hierbij valt op dat het niet zonder meer zo is dat het voor elke school voor elk profiel moeilijk is stageplaatsen te vinden.

Profiel	BWI	D&P	E&O	Groen	HBR	MaT	MVI	M&T	PIE	Z&W
Aantal scholen	19	15	9	7	10		2	7	19	30
moeilijk stage	4	9	5	2	8		1	3	7	25

In de toelichting die gegeven kon worden geven scholen aan:

- Alle leerlingen lopen stage, maar niet altijd in de richting van hun profiel
- Vooral in HBR en Z&W is het moeilijk stageplaatsen te vinden
- De stages waren geregeld en toen ging het bedrijf dicht en konden we weer opnieuw beginnen
- Stageplaatsen in techniek zijn altijd moeilijk te vinden, omdat de leerlingen nog erg jong zijn en niet alle werkzaamheden uit mogen voeren. Sommige scholen noemen met name PIE en BWI lastig, anderen geven aan dat ze juist in deze profielen leerlingen makkelijk kunnen plaatsen
- Het vinden van erkende stageplaatsen is lastig, sommige bedrijven willen niet erkend worden
- Als stage niet door kan gaan, gaan leerlingen tijdelijk terug naar school en assisteren ze de docent beroepsgericht bij de lessen
- Stageplaatsen zijn sowieso lastig te vinden omdat bedrijven vinden dat het niveau van de leerlingen te laag is om een stageplaats te kunnen bieden
- Als wij geen stageplaatsen kunnen vinden (waar het naar uitziet) dan moeten leerlingen doorstromen naar een entree-opleiding
- Er wordt voorrang gegeven aan leerlingen van het mbo.

Conclusie

Tot 1 november is het voor een derde van de lwt-leerlingen niet gelukt een stageplaats te vinden. Deze leerlingen volgen vooral een opleiding in de horeca en Zorg en welzijn, maar ook voor andere profielen was het lastig.

Soms lukt het nog wel stageplaatsen te vinden, maar dan in een andere sector dan het profiel dat de leerling volgt. Voor het vinden van stageplaatsen wordt vooral een beroep gedaan op het netwerk van docenten en op familie en vrienden van leerlingen en docenten.

De situatie zal er na 1 november niet makkelijker op geworden zijn.

Een respondent geeft aan dat zijn leerlingen hun opleiding moeten vervolg op een entree-opleiding van het mbo, omdat het waarschijnlijk niet lukt een diploma basisberoeps/leerwerktraject te behalen.